

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Významné změny v řešení mezinárodních investičních sporů

Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (dále jen „Středisko pro řešení sporů“)[1] před několika dny představilo soubor komplexních změn[2] svých stávajících pravidel pro řešení sporů z mezinárodních investic.[3] Změny se týkají mezinárodní arbitráže i smírčího řízení a státům i investorům nabízí širší okruh nástrojů pro efektivní řešení vzájemných sporů.

Středisko pro řešení sporů bylo založeno na základě *Úmluvy o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států* z roku 1965 (známé též jako „ICSID úmluva“ či „Washingtonská úmluva“),[4] která má v současné době na 162 signatářských zemí,[5] z nichž 154 ji též ratifikovalo (včetně České republiky).[6] Středisko pro řešení sporů je formálně součástí skupiny Světové banky (*World Bank Group*) a poskytuje administrativní podporu při řešení mezinárodních investičních sporů mezi státy a zahraničními investory. Z aktuálních statistik Organizace spojených národů vyplývá, že Středisko pro řešení sporů administrovalo nebo administruje na 542 investičních sporů[7] z celkových 855 známých případů,[8] což z něj činí nejvýznamnější rozhodčí instituci na poli mezinárodních investic.

Sekretariát Střediska pro řešení sporů na základě podnětů od členských států, soukromého sektoru a vlastních zkušeností představil několik změn, jejichž cílem je modernizace, zrychlení a zjednodušení pravidel při řešení sporů z investic a efektivní využití informačních technologií. Jako příklad lze uvést, že všechna podání mají být napříště podávána elektronicky, mají být stanoveny závazné lhůty s cílem urychlit řešení jednotlivých případů, případně si strany budou moci zvolit „zrychlené“ řízení, které jinak běžně trvá i několik let.

První část změn týkající se větší transparentnosti řízení například zakládá domněnku souhlasu stran sporu se zveřejňováním řady informací ohledně rozhodčího řízení, a to včetně zveřejnění procesních rozhodnutí rozhodčího tribunálu, celého znění konečného rozhodčího nálezu či způsobu jeho výkonu. Strany však proti tomu budou moci vznést námitku; zveřejněny by pak byly pouze části nálezu v rozsahu, v jakém se to podle zaběhnutých pravidel děje již nyní.

Druhá část návrhu se věnuje soudobému trendu financování investičních sporů třetími osobami – tzv. *Third-Party Funding*. Navrhované pravidlo stanoví stranám sporu (v praxi zejména žalujícím investorům) povinnost sdělit, zda jsou financovány třetí osobou a při kladné odpovědi též uvést zdroj takového financování. Identita „financující“ třetí osoby pak bude sdělena potenciálním rozhodcům ještě před jejich formálním jmenováním, aby se předešlo případnému střetu zájmů.

Další část změn souvisí s rozhodováním o „záloze“ na případnou náhradu nákladů řízení.[9] Při rozhodování o takové „záloze“ by nově navržené ustanovení ukládalo rozhodčímu tribunálu povinnost posuzovat schopnost strany uhradit náklady řízení v případě neúspěchu ve věci, jakož i další

relevantní okolnosti. Tato změna má reagovat na skutečnost, že v některých případech jsou náklady řízení přiznané úspěšnému státu proti neúspěšnému investorovi (či naopak) nevymahatelné pro nedobytnost; toto opatření ale může zvýšit celkovou nákladnost sporu, a tím i vést k omezení počtu sporů z investic (zejména těch méně důvodných).

V části týkající se počáteční fáze řízení Středisko pro řešení sporů navrhuje výslovně upravit v praxi běžně používanou možnost rozdělení řízení[10] ohledně předběžných námitek[11] před projednáváním merita sporu, a to včetně stanovení třicetidenní lhůty k podání takových námitek. V praxi jde často o tvrzený nedostatek pravomoci rozhodčího tribunálu či o některé otázky přípustnosti nároku.

Proces rozhodování o námitkách proti možné podjatosti rozhodců by se pak měl pozměnit zavedením kratších lhůt či rozšířením informací obsažených v povinném prohlášení rozhodců o jejich nezávislosti a nestrannosti. Středisko pro řešení sporů dále plánuje upravit lhůty pro vydávání nálezů rozhodčího tribunálu. Rozhodnutí by měla být nově vydávána v šedesátidenní lhůtě od posledního podání v případech, kdy se jedná o zjevnou nedůvodnost nároku,[12] ve lhůtě 180 dnů od posledního podání v případech předběžných námitek (tedy zejména při „jurisdikčních“ rozhodnutích) a ve lhůtě 240 dnů od posledního podání v ostatních věcech (tedy zejména při rozhodování ve věci samé).

Předposlední kapitola se týká řízení podle zvláštních pravidel Střediska pro řešení sporů,[13] kdy domovský stát investora nebo žalovaný stát nejsou signatáři Washingtonské úmluvy. Nová pravidla by měla být použitelná i v případech, kdy podmínka „signatáře“ neplatí ani pro jednu „stranu“ (domovský stát investora ale není formálně žalován). To by v praxi mělo umožnit rozhodování investičních sporů podle zvláštních pravidel například u dohod uzavíraných nadnárodními subjekty, jako je EU.

V neposlední řadě jsou navrhována zcela nová pravidla pro smírčí řízení a mediaci, jež by stranám měla umožnit řešení sporů i za pomoci jiných (alternativních) nástrojů.

Pokud budou navrhované změny schváleny (což je s možnými mírnými úpravami pravděpodobné), mezinárodní investiční arbitráž čekají v brzké době velké změny. Doufejme, že tyto změny přinesou efektivnější ochranu práv investorů i států. Pro úplnost uvádíme, že návrh změn může veřejnost připomínkovat téměř do konce roku 2018.

Dušan Sedláček,
partner

René Cienciala,
advokát

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A

Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

- [1] International Centre for Settlement of Investment Disputes k dispozici >>> [zde](#)
- [2] ICSID Rules and Regulations Amendment Process k dispozici >>> [zde](#)
- [3] Stávající pravidla jsou v platnosti od roku 2006
- [4] Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States
- [5] Seznam signatářských zemí Washingtonské úmluvy k dispozici >>> [zde](#) (navštíveno dne 8. 8. 2018)
- [6] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [420/1992](#) Sb.
- [7] UNCTAD, Investment Policy Hub k dispozici >>> [zde](#) (navštíveno dne 8. 8. 2018), přičemž ICSID sám uvádí ještě vyšší číslo cca 650 sporů
- [8] UNCTAD, ISDS Navigator Update k dispozici >>> [zde](#) (stav ke konci roku 2017)
- [9] Jde o tzv. *security for costs*
- [10] Jde o tzv. *bifurcation*
- [11] Jde o tzv. *preliminary objections*
- [12] Jde o tzv. *manifest lack of legal merit*
- [13] ICSID Additional Facility Rules

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)

- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemu mezi spojenými osobami](#)